

HAJÓ
1954 DEC 27

Részletek Szmirnov Harcban Budapestért című könyvéből

Budapesttől délnyugatra, a tágas dunántúli síkságon, egymástól negyven kilométernyire két tó terül el, a Velencei-tó és a Balaton. Itt, a tavak körzetében volt a németek utolsó megerősített védelmi állása a magyar főváros előtt.

A tavak közötti sávot elzárva, a megerősített állások tovább húzódtak nyugatra, a dunamenti Martonvásár és Erd felé. Ez védte Buda déli határát és fedezte a német csapatok kivonulását Budapestről nyugatra.

A „Margit-vonalat”, az ellenség még idejében építette meg. A német hadmérnökök sűrűn és mélyen építettek mesterséges akadályokat és nagyszámú támpontot. Ezt a megerősített védelmi vonalat az ellenség válogatott csapatai védték — a 6. német és a 3. magyar hadsereg egységei.

A „Margit-vonal” áttörése jó előkészítést kívánt. Parancsnokságaink fokozott erővel foglalkoztak az ellenség védelmi felderítésével és a hadművelet részletes kidolgozásával. Ebben az időben keletről újabb szovjet csapatok keltek át a Dunán, s a Velencei-tó és a Balaton felé vonultak. Szmirnov tábornok páncélosai — a kecskeméti harcok hősei — elérték a „Margit-vonalat”. Hol mérjük a fő csapat, melyik szakaszon lesz a harcokcsikötélekek áttörése? Ezeket a kérdéseket élénken vitatták parancsnokságainkon. Ezek a kérdések nyugtalanították a németeket is, akik igyekeztek kitalálni hadvezetőségünk szándékait.

És a német vezérkarok — a térkép tanulmányozása után — egyértelműen arra a következtetésre jutottak, hogy az oroszok támadása a Duna mentén fölfelé bontakozik ki. Itt több az út és a terep sem annyira változatos; a Velencei-tó környékén pedig az erdős, meredek dombok szinte legyőzhetetlen természetes akadályokat jelentenek harcokcsik számára.

Eppen ez volt az oka annak, hogy az ellenség különös igyekezettel erősítette a „Margit-vonal” dunántúli szakaszát és ezért vona össze itt páncélelhárító fegyvereinek nagy részét, ezért irányította ide a legjobb hadosztályait.

Amde, amikor a német tábornokok azt hitték, hogy kitalálták a „Margit-vonal” áttörésére irányuló szovjet tervet, csapataink már megkezdték egy egészen más elgondolás megvalósítását és ez meglepetést okozott az ellen-ségnek. A szovjet vezetőség az ellenség várakozása ellenére elhatározta, hogy éppen a Velencei-tó erdős vidékéről indítja meg a harcokcsik áttörését.

A németek azonban egyáltalán nem várták tétlenül támadásunkat. Az ellenség nemcsak a „Margit-vonalat” akarta megvédeni. A hitlerista hadvezetőség innen szándékozott elindítani ellentámadását. A németek azt tervezték, hogy erős öklöt alkotnak és Budapest területétől dél felé, a Duna nyugati partja mentén áttörést hajtanak végre. Ebben az esetben sikerült volna elválni a Balatonnál és a Velencei-tónál működő csapatainkat. Már megindultak Budapesten át az ellenség friss páncélos hadosztályai, útván voltak a gépesített gyalogos oszlopok. A német-magyar csapatok támadását december 21-re tüzték ki.

Ebben az időben a „Margit-vonalon” helyi jellegű harcok folytak. A németek hol itt, hol ott hajtottak végre ellenlökést; megpróbálták kitapogtatni védelmünk gyöngye pontjait. A szovjet egységek harcfelderítést folytattak. Amde a front mindkét oldalán, a mögöttes területen nagy sietséggel vonták össze azokat a hatalmas katonai erőket, amelyeknek az áttörést végre kellett hajtaniok. A Budapesthez vezető utakon a harc utolsó, döntő szakaszába jutott.

Parancsnokságunk egy nappal megelőzte az ellenséget. December 20-án reggel, mielőtt az ellenség befejezte erőinek összpontosítását, csapataink hatalmas tüzérségi előkészítés után rohamra indultak a „Margit-vonal” ellen.

Alighogy gyalogságunk rést ütött a német erősítéseken, Szmirnov páncélosai Velencétől északnyugatra rohamra indultak. Az ellenség

részemlétt, hogy hiba csúszott számításaiba, de már késő volt. A szovjet harcokcsik megállás nélkül törtek előre az erdős dombokon, visszaverték az ellenség ellenlökéseit, s gyorsan nyomultak észak felé. A németek többé már nem is álmodoztak ellentámadásról, harcbavetették minden tartalékukat, hogy feltartóztassák a közeledő katasztrófát. De már nem hátrihattak el.

A támadás negyedik napján páncélosaink és gyalogosaink elfoglalták Bicskét. Itt futnak keresztül a Budapestet nyugattal összekötő országutak és vasúti vonalak. Ezzel elválták a legfontosabb országutat, amely a magyar fővárost Ausztriával összeköti s amely az ellenség budapesti Hadseregcsoportjának menekülése szempontjából a legjelentősebb volt.

Elkeseredett harc dühöngött a tavak közötti területen is. A szovjet harcokcsik és gyalogosok már az első nap áttörték az ellenség megerősített állásait, s három oldalról közeledtek Székesfehérvár felé. Ez a város — amelyről katonáink tréfásan azt mondták, hogy könnyebb elfoglalni, mint a nevét kiejteni — egyik legfontosabb csomópontja volt a németek védelmének. A támadás annyira heves volt, hogy a Székesfehérvár közelében lévő repülőtér álló ötven, még egészen új „Messerschmittnek” nem volt ideje felszállni, s kezünkbe kerültek.

Székesfehérvárott új, jól gépesített ellenséges hadosztályok álltak készenlétben. A város utcáin rendkívül elkeseredett harcok folytak. A városnegyedek és az utcák kétszer-háromszor cseréltek gazdát. De csapataink előrenyomulását az ellenség semmilyen erővel sem tudta megállítani.

Egy ilyen napon, amikor Székesfehérvár utcáin a legelkeseredettebb összecsapások folytak, a várost ostromló gárdacsapatok agitatőrai lövészárok-ujtságot adtak ki.

„Gárdista harcosok! — írta a lan. — Szereztett vezérünknek és hadseregfőparancsno-

kunknak Sztálin elvtársnak, ma van a hatvanötödik születésnapja. Ezen a napon az egész ország, az egész Vörös Hadsereg a munka hősteiteivel és hadicselekedetekkel dicsőíti a nagy Sztálint. Ezt az évfordulót ünnepeljük mi is új győzelmekkel hazánk s a nagy Sztálin dicsőségére! Döntő támadást kezdünk. Sztálini hősök előre az ellenség ellen!”

Ezek a néhány példányban kézzel másolt lapok szinte pillanatok alatt eljutottak minden katonához. Rendkívüli lelkesedést keltek. A katonákat és tiszteket egyaránt áthattotta a vágy, hogy Legfelsőbb Parancsnokunk dicső jubileumát győzelmekkel és hőstettekkel ünnepeljük meg. A tüzérek krétával ráírták a lövegekre: „A nagy Sztálin dicsőségére!” Különös erővel zengett ezen a napon a gyalogosok csatakiáltása: „A Hazáért! Sztálinért!”

Két roham között, négy hős gárdaőrmeester — mindannyian a Szovjetunió Hősei s egyben Magyarország felszabadításának hősei is, levelet írtak a vezérnek:

„Drága, szeretett Joszif Visszarionovics! Magyar földről, ahol most dúl a harc, forró gárdista üdvözlétünket és legjobb kívánságainkat küldjük Önnek, atyánknak és hadvezérünknek, szocialista Hazánkért végzett nagy munkájához.

Drága Sztálin elvtárs! Ön megtanított minket arra, hogy szeressük Hazánkat és minden erőnkkel, életünk árán is harcoljunk érte. Ön hősi erőt öntött minden katoná szívébe. Ragyogó és boldog napokban írjuk Önnek ezt a levelet. Innen a mi lövészárukunktól már nincs messze az átkozott német föld. Nemsokára oda is eljutunk! Esküszünk Önnek, Legfelsőbb Parancsnokunk, hogy mi, gárdisták megdöntünk az utunkon minden akadályt és kitűzzük a győzelem zászlaját Berlin fölött!

Sztálin elvtárs jó egészséget kívánunk Önnek még sok hosszú éven át. Győzelmi parancsát végrehajtjuk!”

A négy gárdaőrmeester aláírta a levelet s újra harcra indult. S néhány óra múlva a Székesfehérvárt rohamozó csapatok harcosai között már szájról-szájra járt annak a halhatatlan hőstettnek híre, amelyet az „Ifjú Gárda” hőseinek földije, a krasznodoni Vaszilj Namaszov komszomolec hajtott végre,